

MAŽEIKIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS ETIKOS KOMISIJA

SPRENDIMAS DĖL VIDMANTO MACEVIČIAUS

2020 m. liepos 14 d. Nr. TV20-10
Mažeikiai

Mažeikių rajono savivaldybės tarybos Etikos komisija (toliau – Etikos komisija), kurią sudaro pirmininkė Irena Macijauskienė, nariai Darius Buknys, Ona Kelpšienė, Virginija Monstavičienė, Antanas Valtas, Vytautas Visminas, gavusi Socialdemokratų frakcijos seniūno Jono Jurkaus 2020 m. birželio 17 d. prašymą Nr. T16-63 „Dėl Savivaldybės mero V. Macevičiaus padarytų teisės aktų pažeidimo“ bei 2020 m. birželio 17 d. vykusio posėdžio metu nusprendusi šio prašymo pagrindu pradėti tyrimą,

n u s t a t ė:

Tyrimo pagrindas ir dalykas

2020 m. birželio 17 d. prašyme Mažeikių rajono savivaldybės tarybos (toliau – taryba) narys, Socialdemokratų frakcijos seniūnas Jonas Jurkus nurodo, kad 2020 m. vasario 6 d. Socialdemokratų frakcija kreipėsi į Mažeikių rajono savivaldybės merą Vidmantą Macevičių (toliau – meras Vidmantas Macevičius) prašydama į artimiausios tarybos posėdžio dienotvarkę įtraukti rezoliuciją „Dėl savivaldybės administracijos direktorės L. Nagienės atsakymo į savivaldybės tarybos socialdemokratų frakcijos paklausimą“, prie prašymo pridėjo rezoliucijos projektą, tačiau į 2020 m. vasario 28 d. tarybos posėdžio dienotvarkę šis klausimas įtrauktas nebuvo, socialdemokratų frakcija atsakymo į 2020 m. vasario 6 d. raštą negavo, todėl mano, jog meras Vidmantas Macevičius viršijo savo įgaliojimus bei pasielgė neetiškai. Be to, meras Vidmantas Macevičius į 2020 m. vasario 28 d. tarybos dienotvarkę įtraukė 52 klausimą „Dėl Mažeikių rajono savivaldybės tarybos Socialdemokratų frakcijos 2020 m. vasario 6 d. rašto Nr. T16-6 „Prašymas įtraukti į artimiausios savivaldybės tarybos posėdžio darbotvarkę rezoliucijos svarstymą“, tačiau posėdžio metu šį klausimą iš darbotvarkės pasiūlė išbraukti, nes Socialdemokratų frakcija nepridėjo sprendimo projekto, taip pasisakydamas visai dėl kito, neegzistuojančio darbotvarkėje klausimo, suklaidino tarybą. Be to, meras Vidmantas Macevičius 2020 m. vasario 28 d. vykusio tarybos posėdžio metu pasiūlė iš darbotvarkės iš karto išbraukti tris – 30, 31 bei 52 – klausimus, Socialdemokratų frakcijai paprašius 5 minučių pertraukos, jos nesuteikė, po ko taryba balsavo ir visus tris klausimus iš darbotvarkės išbraukė. Mano, kad meras Vidmantas Macevičius, siūlydamas balsuoti iš karto dėl trijų darbotvarkės klausimų išbraukimo iš darbotvarkės, nesudarydamas pasisakyti tarybos nariams dėl kiekvieno jų reikalingumo bei dėl balsavimo motyvų, viršijo savo įgaliojimus kaip savivaldybės tarybos pirmininkas ir pažeidė Lietuvos Respublikos valstybės politikos elgesio kodeksą bei tarybos veiklą reglamentuojančius teisės aktus.

Nustatytos faktinės aplinkybės

Tarybos 2020 m. vasario 28 d. posėdžio protokole Nr. T12-2 nurodyta, kad dienotvarkės 30 klausimu buvo registruotas klausimas „Dėl Mažeikių Senamiesčio pagrindinės mokyklos struktūros pertvarkymo“, 31 klausimu – „Dėl Mažeikių Pavasario pagrindinės mokyklos struktūros pertvarkymo“, 52 klausimu – „Dėl Mažeikių rajono savivaldybės tarybos Socialdemokratų frakcijos 2020 m. vasario 6 d. rašto Nr. T16-6 „Prašymas įtraukti į artimiausios savivaldybės tarybos posėdžio darbotvarkę rezoliucijos svarstymą“. Pirmu klausimu taryba svarstė dėl posėdžio darbotvarkės

patvirtinimo, kurio metu meras Vidmantas Macevičius informavo apie gautą Vyriausybės atstovų įstaigos raštą, susijusį su 30 – 31 darbotvarkės klausimais, todėl paprašė šiuos klausimus iš darbotvarkės išbraukti bei pasiūlė iš darbotvarkės išbraukti ir 52 klausimą, dėl kurio nebuvo parengtas ir pateiktas tarybos sprendimo projektas. Protokole užfiksuota, kad tarybos narys Jonas Jurkus Socialdemokratų partijos frakcijos vardu paprašė 5 minučių pertraukos, į ką atsakydamas meras Vidmantas Macevičius paaiškino, jog pertraukos paskelbimas yra posėdžiui pirmininkaujanciojo prerogatyva, todėl dėl pertraukos paskelbimo tarybos narių paprašė balsuoti. 8 balsais „Už“ ir 16 balsų „Prieš“ tarybos nariai nepritarė pertraukai, po ko buvo balsuojama dėl iš tarybos posėdžio darbotvarkės 30, 31 bei 52 klausimų išbraukimo. 16 tarybos narių balsavus „Už“, 3 - „Prieš“ bei 5 nebalsavus buvo pritarta dėl šių trijų klausimų išbraukimo iš darbotvarkės, po ko dar kartą buvo balsuojama už patikslintą tarybos darbotvarkę su išbrauktais 30, 31 ir 52 klausimais ir šiai darbotvarkei pritarta 18 tarybos narių balsavus „Už“, 4 - „Prieš“ bei 2 susilaikius.

2020 m. birželio 22 d. raštu Nr. R8-2.17.-2732 Etikos komisija merui Vidmantui Macevičiui išsiuntė prašymą pateikti paaiškinimą.

2020 m. birželio 29 d. meras Vidmantas Macevičius pateikė paaiškinimą, kuriame nurodė, jog Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo (toliau – VSI) 13 straipsnio 5 dalyje numatyta, jog komitetai, komisijos, tarybos nariai, tarybos narių frakcijos ir grupės, savivaldybės kontrolierius, savivaldybės administracijos direktorius savivaldybės tarybos posėdyje svarstytinus klausimus pateikia merui, o savivaldybės tarybos posėdžiuose svarstomi tik tie klausimai, dėl kurių reglamento nustatyta tvarka yra pateikti sprendimų projektai. To paties straipsnio 7 dalyje nurodyta, kad savivaldybės tarybos posėdžio darbotvarkė gali būti papildyta ar pakeista savivaldybės tarybos sprendimu komiteto, komisijos, frakcijos ar 1/3 dalyvaujančių posėdyje tarybos narių siūlymu, jeigu dėl šių siūlymų sprendimų projektai įregistruoti ne vėliau kaip prieš 24 valandas iki posėdžio pradžios, o kadangi nei Socialdemokratų frakcija, nei jos seniūnas Jonas Jurkus sprendimo projekto nepateikė, merui joks teisės aktas nenumato pareigos pagal tarybos nario pateiktą medžiagą ruošti sprendimo projektą, 2020 m. vasario 28 d. vykusio tarybos posėdžio metu šis klausimas tarybos narių buvo išbrauktas iš dienotvarkės. Paaiškiniame taip pat pažymima, jog 2020 m. vasario 28 d. tarybos posėdžio metu, prieš tvirtinant dienotvarkę, buvo sprendžiamas klausimas dėl trijų klausimų išbraukimo iš dienotvarkės, visiems tarybos nariams buvo suteikta teisė pasisakyti, tačiau nė vienas tarybos narys, tame tarpe ir Jonas Jurkus, nesiūlė balsuoti dėl kiekvieno iš dienotvarkės išbrauktino klausimo atskirai.

Teisinis vertinimas ir motyvai

VSI 12 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad „[s]avivaldybės taryba savo įgaliojimus įgyvendina kolegialiai savivaldybės tarybos posėdžiuose. Savivaldybės tarybos posėdžiams klausimus rengia savivaldybės tarybos komitetai (toliau – komitetai) ir komisijos savo posėdžiuose, savivaldybės tarybos narių frakcijos ir grupės pasitarimuose, tarybos nariai, savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba, savivaldybės meras ir savivaldybės administracijos direktorius. Savivaldybės taryba svarstomais klausimais priima sprendimus ir kontroliuoja jų įgyvendinimą“.

VSI 13 straipsnio 5 dalyje numatyta, kad „[s]avivaldybės tarybos posėdyje svarstytinus klausimus kartu su sprendimų projektais merui pateikia komitetai, komisijos, tarybos nariai, tarybos narių frakcijos ir grupės, savivaldybės kontrolierius, savivaldybės administracijos direktorius. Savivaldybės tarybos posėdžiuose svarstomi tik tie klausimai, dėl kurių reglamento nustatyta tvarka yra pateikti sprendimų projektai. Pateikti sprendimų projektai yra registruojami reglamento nustatyta tvarka ir ne vėliau kaip artimiausią darbo dieną po registracijos paskelbiami savivaldybės interneto svetainėje“.

VSI 13 straipsnio 7 dalyje numatyta, kad „[s]avivaldybės tarybos posėdžio darbotvarkė gali būti papildyta ar pakeista savivaldybės tarybos sprendimu komiteto, komisijos, frakcijos ar 1/3 dalyvaujančių posėdyje tarybos narių siūlymu, jeigu dėl šių siūlymų sprendimų projektai įregistruoti ne vėliau kaip prieš 24 valandas iki posėdžio pradžios. Ši nuostata netaikoma siūlymams, susijusiems su norminio pobūdžio sprendimų projektų pateikimu, siūlymams, susijusiems su mero pavaduotojo (pavaduotoju), savivaldybės administracijos direktoriaus, savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotojo (pavaduotoju), Kontrolės komiteto ir šiame įstatyme nustatytų komisijų pirmininkų

kandidatūrų pateikimu, taip pat siūlymams, susijusiems su nepasitikėjimo meru, mero pavaduotoju (pavaduotojais), savivaldybės administracijos direktoriumi, savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotoju (pavaduotojais), Kontrolės komiteto ir šiame įstatyme nustatytų komisijų pirmininku pareiškimu. Ekstremaliųjų įvykių, atitinkančių Vyriausybės patvirtintus kriterijus, atvejais meras turi teisę pateikti savivaldybės tarybai svarstyti klausimą ir siūlyti priimti sprendimą skubos tvarka“.

Mažeikių rajono savivaldybės tarybos veiklos reglamento, patvirtinto Mažeikių rajono savivaldybės tarybos 2017 m. gruodžio 15 d. sprendimu Nr. T1-346 „Dėl Mažeikių rajono savivaldybės tarybos veiklos reglamento patvirtinimo“ (2019 m. birželio 21 d. sprendimo Nr. T1-200 redakcija) (toliau – reglamentas), 18 punkte numatyta, kad „[t]aryba savo įgaliojimus įgyvendina kolegialiai tarybos posėdžiuose. Jiems klausimus rengia tarybos komitetai ir komisijos savo posėdžiuose, tarybos narių frakcijos ir grupės pasitarimuose, tarybos nariai, savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba, meras ir savivaldybės administracijos direktorius. Taryba svarstomais klausimais priima sprendimus ir kontroliuoja jų įgyvendinimą“.

Reglamento 25 punkte numatyta, kad „[t]arybos posėdyje svarstytinus klausimus kartu su sprendimų projektais merui pateikia 18 punkte įvardyti subjektai. Sprendimo projekto rengėjas, atsižvelgdamas į komitetų posėdžiuose pateiktus pasiūlymus, gali parengti antrą sprendimo projekto variantą (be aiškinamojo rašto), kuris teikiamas kartu su pirminiu variantu, ir pateikimo tarybai metu informuoti, kas ir kodėl pateikė pasiūlymus. Taryba tokiu atveju apsisprendžia, kurį variantą svarstyti. Tarybos posėdžiuose svarstomi tik tie klausimai, dėl kurių reglamento ir kitų teisės aktų privalomų nuostatų nustatyta tvarka yra pateikti, registruoti ir skelbti sprendimų projektai. Alternatyvūs to paties klausimo sprendimo projektai svarstomi kartu“.

Reglamento 57 punkte numatyta, kad „[b]aigus diskusijas dėl kiekvieno svarstomo klausimo balsavimu priimamas tarybos sprendimas. Balsavimo pradžią skelbia posėdžio pirmininkas. Balsuojant replikos ir pastabos dėl balsavimo motyvų neleidžiamos“.

Lietuvos Respublikos valstybės politikų elgesio kodekso 4 straipsnyje nurodyta, kad valstybės politikas viešajame gyvenime vadovaujasi pagarbos žmogui ir valstybei, teisingumo, sąžiningumo, skaidrumo ir viešumo, padorumo, pavyzdingumo, nesavanaudiškumo, nešališkumo bei atsakomybės principais.

Kreipdamasis į Etikos komisiją tarybos narys Jonas Jurkus prašo konstatuoti, kad meras Vidmantas Macevičius pažeidė Lietuvos Respublikos valstybės politikų elgesio kodeksą ir tarybos veiklą reglamentuojančius teisės aktus. Kadangi prašyme išdėstytos aplinkybės tarybos nariui Jonui Jurkui kelia abejonių dėl mero Vidmanto Macevičiaus teisingo elgesio neįtraukus Socialdemokratų frakcijos rezoliucijos į tarybos posėdžio darbotvarkę bei dėl tarybai pateikto siūlymo iš tarybos darbotvarkės iš karto išbraukti tris klausimus, tokiu būdu apribojus tarybos narių teisę pasisakyti dėl kiekvieno išbrauktino klausimo atskirai, mero Vidmanto Macevičiaus atsakomybės klausimas svarstytinas sąžiningumo principo aspektu, t.y. Etikos komisija turėtų vertinti ar politikas pareigas ėjo sąžiningai ir laikėsi aukščiausių elgesio standartų, vengė situacijų, galinčių paveikti sprendimų, kurie sukeltų visuomenėje abejonę, priėmimą.

Iš surinktų duomenų matyti, kad Socialdemokratų frakcija 2020 m. vasario 6 d. kreipėsi į merą Vidmantą Macevičių prašydama į artimiausio tarybos posėdžio, vyksiančio 2020 m. vasario 28 d., darbotvarkę įtraukti rezoliuciją „Dėl savivaldybės administracijos direktorės L. Nagienės atsakymo į savivaldybės tarybos socialdemokratų frakcijos paklausimą“, ką meras Vidmantas Macevičius ir padarė, nes tarybos 2020 m. vasario 28 d. posėdžio protokole Nr. T12-2 užfiksuota, jog 52 klausimu svarstyta „Dėl Mažeikių rajono savivaldybės tarybos Socialdemokratų frakcijos 2020 m. vasario 6 d. rašto Nr. T16-6 „Prašymas įtraukti į artimiausio savivaldybės tarybos posėdžio darbotvarkę rezoliucijos svarstymą“. Mero Vidmanto Macevičiaus teigimu, nei Socialdemokratų frakcija, nei asmeniškai jos seniūnas bei tarybos narys Jonas Jurkus iki 2020 m. vasario 28 d. nepateikė šio svarstytino klausimo sprendimo projekto, kaip tai numato VSĮ 13 straipsnio 5 dalis bei reglamento 25 punktas, dėl ko ji 2020 m. vasario 28 d. vykusio tarybos posėdžio metu kolegialiam organui – tarybai – pasiūlė šį klausimą išbraukti iš darbotvarkės, o taryba balsų dauguma šį klausimą iš darbotvarkės išbraukė. Taigi teiginys, jog meras Vidmantas Macevičius į 2020 m. vasario 28 d.

tarybos posėdžio darbotvarkę neįtraukė Socialdemokratų frakcijos rezoliucijos yra akivaizdžiai neteisingas.

Vėlgi, svarstant 2020 m. vasario 28 d. tarybos darbotvarkę, meras Vidmantas Macevičius, būdamas tarybos posėdžio pirmininku, tarybai pasiūlė iš darbotvarkės išbraukti 30, 31 bei 52 klausimus, tarybos nariams buvo paaiškinti šio pasiūlymo motyvai, nė vienas tarybos narys dėl tokios klausimų išbraukimo iš darbotvarkės tvarkos nepasisakė, o sprendimas buvo priimtas tarybos narių balsų dauguma, iš ko darytina išvada, jog klausimai iš darbotvarkės buvo išbraukti teisėtai, teisingai ir nepažeidžiant nustatytos tvarkos.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos valstybės politikų elgesio kodekso 9 straipsnio 1 dalies 1 punktu, 3 dalimi, 10 straipsnio 1 dalimi, Mažeikių rajono savivaldybės tarybos Etikos komisijos nuostatų, patvirtintų Mažeikių rajono savivaldybės tarybos 2018 m. rugpjūčio 31 d. sprendimu Nr. T1-233, 32.1 papunkčiu, 34, 38-39 punktais, Etikos komisija,

n u s p r e n d ė:

1. Pripažinti, kad meras Vidmantas Macevičius nepažeidė Lietuvos Respublikos valstybės politikų elgesio kodekse nustatytų valstybės politiko elgesio principų.
2. Sprendimo kopiją išsiųsti Jonui Jurkui, merui Vidmantui Macevičiui bei Vyriausiajai tarnybinės etikos komisijai.
3. Sprendimą paskelbti Mažeikių rajono savivaldybės interneto svetainėje www.mazeikiai.lt.
4. Sprendimas gali būti skundžiamas Vyriausiajai tarnybinės etikos komisijai per vieną mėnesį nuo sprendimo paskelbimo arba jo įteikimo valstybės politikui, dėl kurio yra priimtas sprendimas, dienos.

Komisijos pirmininkė

Irena Macijauskienė